

LISKÓ ILONA (1944–2008)

Liskó Ilona több mint harmincöt éve kezdte pályáját a Társadalomtudományi Intézetben, majd 1981-ben az újonnan alakuló Oktatáskutató Intézet (később Felsőoktatási Kutatóintézet) kutatója, aztán igazgatója lett. Kutatói érdeklődését leginkább az esélyegyenlőség, az iskolai kudarcok, a hátrányos helyzet, a roma tanulók helyzete határozta meg.

Kutatói tevékenysége mellett a szakmai közélet aktív részese volt. Alapítása óta tagja az *Educatio* folyóirat szerkesztőbizottságának, és 2007-ig rovatszerkesztője is volt a lapnak. Tagja volt az Országos Köznevelési Tanácsnak, az Oktatásért Közalapítványnak, az Oktatási Kerekasztalnak, és elnöke volt a Solt Otília-díj szakmai kuratóriumának, amelyet korábban, 2003-ban ő is megkapott. Ugyanabban az évben munkája elismeréseképpen Kiss Árpád-díjjal is kitüntették.

Kutató munkája mellett fontosnak tartotta tudásának megosztását a fiatalabb nemzedékkel. Az Oktatáskutató Intézetben csoportvezetőként, később igazgatóként is sok fiatal kutató szakmai útját indította el és támogatta. Tagja volt a Debreceni Egyetem nevelés- és művelődéstudományi doktori programjának, valamint alapító tagja a Pécsi Tudományegyetem „Oktatás és társadalom” doktori iskolájának.

* * *

Munka közben ment el – a szó szoros értelmében. Azzal kelt, hogy ma is sok dolga lesz (mint mindig), csakhogy az utolsót most már nem fejezte be. A *Zöld Könyv*, amelybe az utolsó írását adta, az interneten terjed. Bizonyosságául annak, hogy együtt élt, változott a korral, amelybe született.

Oktatáskutatóvá még az egykori Társadalomtudományi Intézetben lett; ott kezdett foglalkozni a szakmunkás tanulókkal. Ez a téma – és ottani pályatársai – pályája végéig elkísérték. Valóságkutatóvá is ott vált; rendíthetetlenül ragaszkodott ahhoz, hogy mindig, lehetőleg adatszerűen magát a valóságot nézzük.

Témáját és szemléletét az Oktatáskutatóba is magával hozta. Meg az elkötelezettségeit. Pedig nem volt könnyű. A kör, amelyhez tartozónak vallotta mindvégig magát, akkor még nehéz helyzetben volt. Minden kezdeményezést külön kellett küzdeni, külön kellett megkockáztatni. Pályája szorosan összefűzte azokkal, akik

maguk is kockáztattak – és néha nyertek, néha veszítettek. Az Oktatókutató adta neki (többek közt) a biztonságot – az Oktatókutatónak pedig (többek közt) ő adta a kutatói és az emberi tartást.

Együtt kezdtük el – már a fordulat után – az *Educatio*-t. Mindvégig elkötelezett és kitartó munkatárs volt. Az a „szerk. biz. tag”, akire akkor is lehetett számítani, amikor a szerkesztés vagy a megjelenés ügyei reménytelenre fordultak (sőt akkor leginkább). Neki köszönhető, hogy az *Educatio* mindig megjelent, bár késései és kihagyásai voltak; akkor is meg kellett jelennie, ha igazán nem volt miből; akkor is meg tudtunk jelenni, ha mi, többiek, már épp feladtuk.

Rá jellemzően a *Valóság*-ot szerkesztette. Ő találta ki és formálta a maga képére. Ha néha – egy-egy ötlet, egy idea vonzásában – elrugaszkodtunk a realitástól (hányszor!) a *Valóság* mindig a valósággal szembesített. Így szeretett kutatni, ezt tanította a vele dolgozóknak, és erre hívta föl kollégái figyelmét. Nem tett föl bonyolult kérdéseket, és nem csillogtatott művészi módszereket. Az egyszerű „empíriát” művelte – az empíriát, amelyet megtanult nemcsak kutatni, hanem tisztelni is.

Sietve jött az új munkahelyére, nemrég itt, a budapesti belvárosban. Mentegetőzött, hogy megint nem tudott odaérni a szerkesztő bizottságra, és elhárította magától a köszönetet azért, hogy ismét sikerült az *Educatio*-t levegőhöz juttatni. Ott állt a belvárosi járdán, 2008 napsütésében, csillogó luxusboltok és korunk fontoskodó hősei között; alakja, gesztusa, hanglejtése mégis a „nagy generációt” idézte. Azt, amely annyira fontos volt neki. Azt, amelyhez végleg csatlakozott.

